

LESVOORBEREIDING CLOSE READING

Boek: Per Ongelukt!
Schrijver: Simon van der Geest
Hoofdstuk: Waterdicht
Groep: 4/5
Thema: Vrijheid

Kerdoel: Leerlingen leren een plan stapsgewijs uit te werken en te ondersteunen met tekeningen.

Boek gekozen door middel van de AI Chabot [BoekBot](#) van de bibliotheek.

Sessie 1: Wat zegt de tekst?

Doel: Ik kan vertellen wie er in dit verhaal voorkomen, wat ze gaan doen en waar ze zijn.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Welke personen komen er voor in dit verhaal?
- Wat gaan deze personen doen?
- Wie heeft dit verhaal geschreven en hoe is dat te zien?
- Op welke plek zou je dit soort teksten kunnen tegenkomen?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Bespreek met de leerlingen het lesdoel. Lees de achterkant van het boek voor om voorkennis aan te brengen over het verhaal van het boek.
- Context uit het boek:
 - De Tulband is de bijnaam voor de gevangenis waar Sara zit
 - Sara is de moeder van Ro (staat alleen in de afbeelding die aan het einde van sessie twee pas wordt aangeboden).
 - De moeder van Ro zit onterecht vast in de gevangenis (zie hoofdstuk Schuld in de schoenen schuiven blz. 10)

- Deel de tekst **zonder de afbeelding** uit aan de leerling. Lees de tekst eerst een keer voor terwijl de leerlingen meelesen.
- Laat de leerlingen vervolgens drie kleuren pakken. Groen voor wie, geel voor wat en rood voor waar. Lees de eerste bladzijde van het verhaaltje voor en model hierbij het markeren van wie, wat en waar. Laat de leerlingen vervolgens de tekst zelf verder lezen en de overige wie, wat, waar markeren. Als ze klaar zijn, vergelijken ze hun markeringen met een schoudermaatje.
- Als ze gemarkeerd hebben, schrijven ze in tweetallen op een overzicht (bijlage 1) kort wie er allemaal voorkomen, wat zij doen en waar ze zijn. Bespreek dit vervolgens met de klas. Laat de kinderen zelf ontdekken hoe de ik-persoon heet en wie Sara en Archie zijn. Bespreek dit vervolgens met de klas.

Hoe evalueer ik de les?

- Bespreek enkele overzichten klassikaal
- Benoem dat deze tekst op een bijzondere manier is geschreven. Het staat in de ik-persoon. Vraag aan de leerlingen of ze weten hoe de ik-persoon heet en waar ze dit kunnen ontdekken in de tekst (antwoord: Ro). Reflecteer nog dat Ro de ik-persoon is.
- Vraag aan de leerlingen op welke plek je dit soort teksten kan tegenkomen (dagboek. Bijv. Anne Frank).

Sessie 2: Hoe wordt het in de tekst gezegd?

Doel: Ik kan een stappenplan met tekeningen maken bij het ontsnappingsplan uit het boek en deze vergelijken met de tekening uit het boek

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Welke stappen omschrijft Ro om haar moeder uit te breken?
- Hoe kan je snel zien hoeveel stappen het ontsnappingsplan heeft?
- Hoe zou je het stappenplan kunnen visualiseren in een tekening?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Begin de sessie door samen met de leerlingen voorkennis te activeren uit sessie 1. Vraag hen om aan elkaar uit te leggen over **wie** het verhaal ging en **wat** Ro en Archie willen gaan doen
- Benoem het lesdoel en laat leerlingen aan elkaar uitleggen wat zij vandaag gaan leren of laat hen het lesdoel hardop herhalen.
- Lees de gehele tekst (zonder de afbeelding) voor terwijl de leerlingen meelesen. Zeg tegen de leerlingen dat ze alles moeten onderstrepen of een ! erbij laten zetten over alles wat met het ontsnappingsplan te maken heeft. Model dit de eerste keer.

- Tijdens het lezen kan je ook kort aandacht besteden aan de moeilijke woorden in de tekst, doe dit vooral modellend door vooruit of terug te lezen, of leg de woorden kort uit:
 - Lawaai
 - (van lenen komt) Wenen
 - Waterdicht plan
 - Verdenken
 - Vermommen
 - Biscuitjes
 - Scootmobiel

- Laat leerlingen vervolgens in twee of drietallen uitwisselen wat ze allemaal onderstreept hebben. Bespreek dit vervolgens ook kort klassikaal. Leg hierbij de nadruk op het gebruik van opsommingstekens en het nut daarvan (mogelijk komen leerlingen hier zelf al mee).

- Zorg dat alle leerlingen een leeg A4 (of het werkblad in bijlage 2) hebben waar ze hun ontsnapingsplan op kunnen uitwerken. Eerst schrijven ze alle stappen van het ontsnapingsplan beknopt op die ze in de tekst kunnen vinden, vervolgens maken ze bij elke stap een tekening die die stap uitlegt (iemand zou zonder de tekst ook het ontsnapingsplan moeten kunnen uitvoeren).

- Model hoe jij de eerste stap samenvat ('scootmobiel lenen van opa') en in een tekening zou verwerken

- Als de leerlingen klaar zijn kan je het getekende stappenplan uit het boek uitdelen. Vraag aan de leerlingen of ze de verschillen willen zoeken tussen hun ontsnapingsplan en het ontsnapingsplan uit het boek.

Hoe evalueer ik de les?

- Laat de leerlingen tegen elkaar vertellen welke verschillen ze hebben gevonden in het ontsnapingsplan en welke ze beter vinden en waarom. Bespreek dit vervolgens klassikaal. Kijk terug naar het lesdoel en inventariseer wie zijn eigen tekeningen beter vond dan die in het boek.

Sessie 3: Wat betekent de tekst?

Doel: Ik kan bedenken hoe het verhaal over de ontsnapping afloopt en hier een idee bij schrijven.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Waarom heeft de tekenaar het ontsnapingsplan op deze manier getekend?
- Hoe zou jij het vinden als iemand die je kent in de gevangenis zit?
- In het begin van het boek zeggen ze dat de moeder van Ro onschuldig is en toch in de gevangenis zit. Hoe denk je dat dit kan? Wat vind je ervan als iemand naar de gevangenis moet als je het niet gedaan hebt?
- Hoe zou jij iemand uit de gevangenis bevrijden?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- **Blik met de leerlingen kort terug op sessie 2. Laat de leerlingen kort met elkaar overleggen over het ontsnappingsplan van Ro en Archie en de verschillen tussen hun eigen tekeningen en die uit het boek.**
- **Bespreek met de kinderen dat in het begin van het boek verteld wordt dat de moeder van Ro onschuldig is en onterecht in de gevangenis is gekomen. Hiervoor kan je de volgende vragen gebruiken:**
 - Hoe weet je of iemand schuldig is of niet?
 - Vind je dat je iemand kan opsluiten als je niet helemaal zeker weet dat iemand het heeft gedaan?
 - Is het oké om iemand te helpen om te ontsnappen uit de gevangenis als deze persoon daar onterecht vast zit?
- **Vraag aan de leerlingen of het ontsnappingsplan volgens verwachting is verlopen. Waarom wel of waarom niet? Laat leerlingen hier in schoudermaatjes over nadenken en bespreek dit vervolgens klassikaal**
- **Bespreek met de leerlingen vooral het conflict rondom het lenen/stelen van de scootmobiel). Vraag aan leerlingen wat zij hiervan vinden. Heeft Archie gelijk wanneer hij zegt: “Maar iemand helpen te ontsnappen uit een gevangenis mag toch ook niet.”**
- **Vraag aan de leerlingen: “Zal dit plan van Archie en Ro lukken? Hoe zou dit verhaal volgens jou aflopen? Hoe zou jij Sara helpen te ontsnappen?” Laat leerlingen op een leeg A4 of schrijfblad het verdere verloop van het verhaal uitschrijven. Geef de opdracht om hier maximaal één kantje voor te gebruiken.**

Hoe evalueer ik de les?

- **Laat leerlingen in schoudermaatjes met elkaar bespreken hoe zij denken dan het verhaal afloopt. Bespreek enkele verhalen ook nog klassikaal.**
- **Je kan mogelijk de les afsluiten met de vraag: wil wilt weten of het ontsnappingsplan lukt? Geef leerlingen hierna de mogelijkheid om bij het vrij lezen het boek zelf te lezen om erachter te komen.**

Bijlage 1: aantekeningenblad sessie 1

<p>Boek: Per Ongelukt! Schrijver: Simon van der Geest Hoofdstuk: Waterdicht</p>	
<p>Sessie 1</p> <p>Wie: _____</p> <p>Wat:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	

Bijlage 2: Ontsnappingsplan
